

Sarrionandia, el poeta que no existeix

per Quim Gibert

SARRIONANDIA, Joseba
Hau da ene ondasun guzia
Editorial Txalaparta

Joseba Sarrionandia (Iurreta, Biscaia, 1958) és un perfecte desconegut als Països Catalans. Malauradament la nostra cultura acostuma a descobrir la majoria de literats bascos quan prèviament han estat traduïts a l'espanyol i han tingut èxit comercial, com en el cas de Bernardo Atxaga.

Precisament amb Atxaga i altres aprenents d'escriptor de la seva joventut, entre ells un Jon Juaristi que no té res a veure amb l'actual, formarà el seu primer grup de lletraferits.

La seva militància a ETA l'acabarà condemnant a vint-i-vuit anys de presó, dels quals no en farà més que cinc arran de la seva fuga del Penal de Martutene (Gipuzkoa). Sarrionandia s'encabirà en un dels bafles que utilitzava el cantant Imanol, en un recital a l'esmentat centre penitenciari el dia de Sant Fermí de 1985, per fer-se esmunyedís entre els carcellers. De llavors ençà és un home que viu amagat: "Empresonat, fugat i exiliat, personifica el sentit tràgic de l'escriptor compromès per mitjà de les obres quotidianes", escriu Omar Nabarro, estudiós de l'obra de Sarrionandia.

Tot i ser el creador de nombrosos contes infantils, assaigs i traduccions de T.S. Elliot i de Fernando Pessoa, és

sobretot l'autor líric contemporani de més volada en èuscar: «Joseba Sarrionandia ja no és solament amic dels seus amics o enemic dels seus enemics. La seva obra ha superat els cercles infernals que ha viscut Joseba, i s'ha convertit en el gran referent de la literatura basca. Els lectors rebem els seus llibres com profitoses correspondències llunyanes. Gaudim de la seva poesia. També ens espantem. Ens espantem perquè ens parla d'algun lloc "se'ns fa esgarrifós interpretar els presagis"», apunta Ruper Odrorika, un dels més prestigiosos cantants bascos.

L'editorial Txalaparta (78 P.k., 31300 Tafalla, Nafarroa) ha editat fa alguns mesos la darrera de les aportacions poètiques de Sarrionandia, *Hau da ene ondasun guzia*, que es pot traduir per *Això és tot el que tinc*. Il·lustracions en color d'un alt nivell artístic i versions en espanyol, francès, anglès i alemany de cada poema arrodoneixen el llibre. A més a més, l'esmentada publicació va acompanyada d'un disc compacte d'excel·lent qualitat que inclou poemes recitats pel mateix poeta i col·laboracions musicals de Mikel Laboa, de Fermín i de Jabier Muguruza, d'Oskorri... «Sarrionandia presenta una col·lecció de poemes en

la seva línia, que no és altra que la línia de la poesia basca que arrenca dels "bertsolaris" (poetes improvisadors) i culmina en la segona meitat de segle passat amb Gabriel Aresti. És una poesia molt arrelada en la seva terra mil·lenària i determinada pel seu idioma mil·lenari», assenyala el periodista Antoni Batista (*La Vanguardia*, 18-2-2000).

Arran dels seus lligams amb la lluita armada per l'alliberament d'Euskal Herria i del seu pas per la presó escriu amb mots com els d'aquest poema intitulat *Coses que no existeixen*: «... La majoria dels països són països desconeguts. / Quanta gent, quants instruments hi ha en el món que no existeixen! / Vam néixer en una província que no existeix i tampoc no existim, en la mesura en què som el que no som. / [...] Però també existeix allò que no existeix / La vida es compon de fragments que no existeixen.» Aquest ex-professor universitari de filologia basca és home de reflexions crítiques, amant de l'humor negre i de l'ironia absurda.

Hau da ene ondasun guzia és una edició multimèdia que no hauria de passar desapercebuda. "Contra el consum, creació", que diria de jove Sarrionandia. ♦